

Andeo, kolažni tisk
Skupina Zvezdice, djeca u 5. i 6. godini života
Dječji vrtić Medveščak, Zagreb

KOLAŽNI
TISAK
2/12

ANDEO

ELEN

grafičke tehnike

Grafika je oblik umjetničkog postupka prenošenja prikaza na matricu koji se potom otiskuje na ravnu podlogu. Grafika je u naravi reproduktivna tehnika (izuzmemo li monotipiju) koja podrazumijeva kreaciju željenog prikaza i usvajanje posebnosti i originalnosti tehnologi je i tehnika grafičkog postupka pri tome. Ona nije samo sredstvo umnažanja slikarskog motiva ili crteža, već svojom bogatom i složenom tehnologijom omogućuje jedinstven pristup i umjetnički doseg. Svaki otisak je na neki način i original koji svoju nepatvorenost duguje tehnici otiskivanja. S djecom predškolske dobi poželjno je raditi grafičke tehnike jer upravo je to onaj segment likovnog stvaralaštva u kojem djetetu pružamo mogućnost da nadogradi svoj likovni doživljaj i iskustvo, te da kroz ljepotu tehnike još bolje zaokruži svoje djelovanje na području likovnosti.

kolažni tisak

Ana-Marija Borko, odgajateljica
Dječji vrtić Medveščak, Zagreb
anamarijaborko@gmail.com

Grafika se kao likovna tehnika u vrtiću pokazala izuzetno zanimljivom djeci, osobito onoj koja pokazuje sklonost ne samo prema likovnim aktivnostima, već vole istraživati, isprobavati, baratati i koristiti se različitim materijalima u kreativnoj igri. U grafici postoji cijeli niz tehnika lako prilagodljivih dječjoj dobi, interesima i mogućnostima. Pri uvođenju grafičkih tehnika u radu s djecom započinjemo izravnim otiskivanjem materijala (čepovi od različitih materijala, spužvice, brusni papiri, komadi drveta i sl.); slijedi frotaža, gipsorez, monotipija... Nešto složenije tehnike su karton tisak i kolažni tisak.

Način primjene

Za kolažni tisak potrebni su nam karton veličine cca 20x15 cm, ljepilo drvofigks, spužvica i kist, tkanine različitih tekstura, škare, tempera, glicerina, papir za temperu i valjak za grafiku.

Kolažni tisak radi se u više faza. Najprije se priprema matrica tako da se karton premaže slojem drvofigksa. Od materijala različitih tekstura izrezuju se različiti oblici i lijepi se na karton. Sve se to premazuje tankim slojem razrijeđenog drvofigksa. Na gotovu matricu nanosi se boja u koju smo prethodno stavili nekoliko kapi glicerina da bismo usporili sušenje. Važno je cijelu površinu prekriti bojom brzim pokretima, gore-dolje, lijevo-desno. Na obojanoj matrici stavlja se papir za temperu, nešto većeg formata od matrice, te se valjkom otiskuje. Kad smo dobili otisak, matricu očistimo vlažnom maramicom ili vodom kako bismo je naknadno mogli koristiti.

Mali savjeti

Za tehniku kolažnog tiska potrebno je prikupiti materijale različitih površinskih tekstura (tkanina, čipka, mrežica, karton, folija, špaga, čačkalice, brusni papir i sl.) koji se izrezuju i lijepi na karton premazan ljepilom. Ukoliko nemamo valjak za grafiku, koristit će kuhinjski valjak, staklena boca, valjak iz drvenih kocaka i sl.

Za izradu matrice je dobro koristiti drvofigks ljepilo jer se brzo suši i može se razrijediti vodom, a kad se osuši postaje prozirno i 'nevidljivo'.

Upute za djecu

Grafičke tehnike najbolje je raditi uz djecu, izravno im pokazujući faze nastajanja otiska. Dok radimo s djecom, možemo neformalno razgovarati, komentirati rad, šaliti se. U ovoj tehnici važno je više puta ponoviti postupak kako bi dijete samo moglo uočiti uzročno-posljedičnu vezu, zašto se nešto dogodilo (npr. ako se boja sporo nanosi na matricu, osuši se pa je otisak blijed; predebeli sloj boje – otisak je nejasan).

Dodatni prijedlozi

Izrađena matrica može se više puta koristiti. Djeca vole razmjenjivati matrice, isprobavati 'tuđe' uzorke na svoj način. Tako sa samo nekoliko matrica može uživati cijela grupa isprobavajući različite boje, nijanse, kombinacije boja, igre toplo-hladno, kiša-sunce, zamišljajući likove iz bajki, neobična bića i dr. U starijoj grupi može se napraviti izložba ovakvih grafika. Djeca opisuju što vide, slažu nizove, pričaju priče po slikama. Na ovaj način potičemo cjelokupni razvoj djeteta (motorika, suradnja i dogovor, mišljenje i zaključivanje, mašta i radoznalost, govor, kreativnost, radost i ušićenje).

Slobodan izričaj, kolažni tisak
Skupina Zvezdice, djeca u 5. i 6. godini života
Dječji vrtić Medveščak, Zagreb

monotipija

Borka Batinić-Puškar, odgajateljica
Dječji vrtić Trešnjevka, Zagreb
borkabp@mail.inet.hr

Način primjene

Monotipija je tehnika jednog otiska s glatke, tvrde podloge na papir. Za primjenu ove tehnike trebaju nam grafolije, tempere, kistovi, glicerina i papir za otiskivanje. Da bi se djeci približila ova tehnika, najbolje im je ponuditi jednostavan motiv s minimalnim izborom boja kako bi se fokusirala na otiskivanje, a ne na slikanje, i to nakon što su potpuno ovladala tehnikom slikanja. Otisak radi- mo na glatku stranu papira.

Mali savjeti

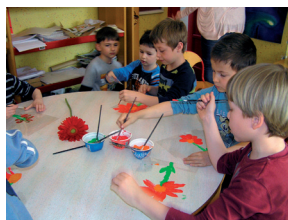
U temperu možete kapnuti nekoliko kapi glicerina kako se boja ne bi prebrzo sušila i kako bi bila primjerena za otiskivanje. U praksi se pokazalo kako je grafolija izvrstan materijal za podlogu, no sve tvrde i glatke podloge dolaze u obzir.

Upute za djecu

Kao motiv za ovu aktivnost djeci su, zbog jednostavne građe, ponudena dva cvijeta gerbera. Tijekom jutarnjih sati djeca su pripremala boje, a nakon promatranja gerbera potaknula sam ih da na prozirnoj podlozi naslikaju svoj cvijet koji smo zatim otiskivali.

Dodatni prijedlozi

Ovo je vrlo zanimljiva tehnika koju treba uvesti kad djeca ovlada- ju slikanjem, a postupno ju je mogu- će obogaćivati zahtjevnijim motivi- ma. Iako je monotipija tehnika jednog otiska, kod nekih radova moguće je napraviti i dva. Djeci su jednako zani- mljivi prozirni radovi na grafoliji ali i sami otisci koji predstavljaju nov način nastajanja slike.

pečatni tisak

Višnja Vekić-Kljaić, odgajateljica
Dječji vrtić Pčelica, Osijek
vekickljaic.visnja@gmail.com

Način primjene

Ovo je tehnika jednostavnog otiskivanja uz pomoć krumpira. Krumpir se prepolovi te se na svakoj polovici napravi željeni lik (voće, geometrijski likovi, jednostavni oblici poput cvijeta, kuće, drveta, oblaka...). Nerazrijeđena tempera se istisne u plitke posudice. Slika se tako da se krumpir umače u boju i otiskuje na papir.

Mali savjeti

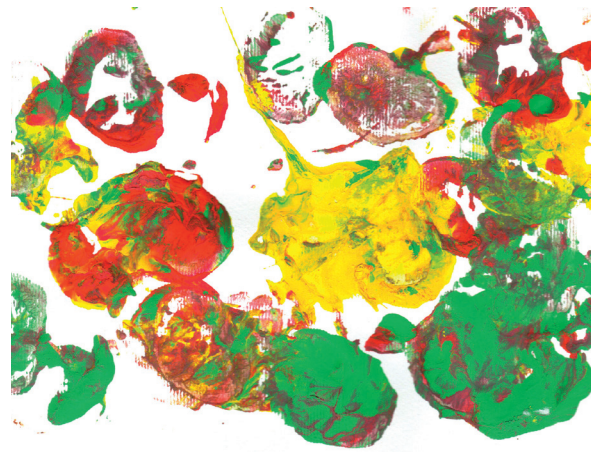
Najbolje je koristiti svježe napravljene likove u krumpiru. Možemo ih čuvati u hladnjaku nekoliko dana u plastičnoj vrećici, no potrebno ih je oprati od boje poslije upotrebe. Ovom tehnikom mogu raditi i sasvim mala djeca, no trebamo zaštititi njihovu odjeću, stol, i okolinu. Starija djeca mogu kombinirati ovu tehniku s akvarelom i pastelom, a mogu i sama u krumpiru praviti likove za otiskivanje.

Upute za djecu

Mlađoj djeci možemo pokazati način rada i uputiti ih da ko- riste cijelu površinu papira, ponuditi im i nekoliko papira te im omogućiti da kombiniraju boje i oblike. Neka djeca će vući krumpirom po papiru, no, važno je da istražuju sve mogućno- sti i uživaju u otkrivanju nove tehnike. Starijoj djeci možemo ponuditi da sami izrade likove te da kombiniraju i istražuju kompozicije, miješanje boja, iskorištavanje prostora i sl.

Dodatni prijedlozi

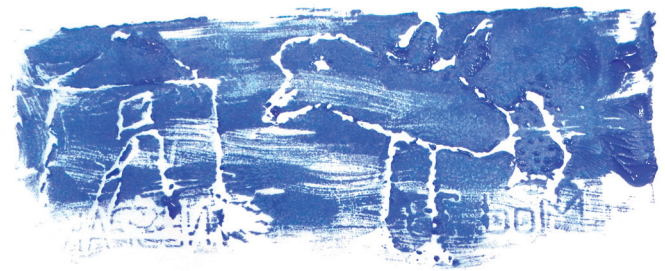
Tehnika otiskivanja krumpirom nekad se mnogo češće ko- ristila u radu s djecom. Danas na tržištu imamo već gotove štambiljice, valjke s različitim likovima koji se vuku po papiru i sl. No bez obzira na to, krumpir nam uvijek ostaje kao jefti- nija varijanta koja nam omogućuje stvaranje različitih likova i ideja.

otiskivanje pločicama od stiropora

Ester Jedrejčić, odgajateljica
Dječji vrtić i jaslice Duga, Umag
ester234@net.hr

Način primjene

Ovo je tehnika jednostavnog otiskivanja uz pomoć matrice koju djeca sama izrađuju. Za početak se mogu otiskivati oblici uzeti iz okoline, čime se dobiva tehnika visokog tiska (to je najčešće list), a zatim postupno prijeći na predloženu tehniku dubokog tiska, gdje se koristi pločica od stiropora u koju se nezašiljenim štapićem utiskuje željeni motiv (nizom točkica ili povlačenjem linija). Kad je motiv utisnut, pločica se širokim kistom ravnomjerno premazuje gustom bojom. Zatim se na premazanu pločicu stavlja čisti papir i preko njega prelazi valjkom, kako bi se matrica otisnula. Ako je boja ravnomjerno i u tankom sloju nanosena, dobiva se otisak crteža koje je dijete utisnulo u pločicu.

Mali savjeti

Pošto u vrtićima u pravilu ne posjedujemo pribor koji koriste grafičari, ne treba se obeshrabriti. Za aktivnost će dobro poslužiti i široki kistovi, tempera, te kuhinjski valjak za tijesto ili tvrdi karton valjkastog oblika za što ravnomjernije otiskivanje.

Upute za djecu

Djecu prije početka utiskivanja motiva potičemo da odabrani objekt dobro pogledaju, potičući ih pitanjima i naglašavajući da koriste cijelu površinu pločice od stiropora za utiskivanje. Svako dijete može svoju matricu otisnuti više puta, čime se vježba i ravnomjerno nanošenje boje u tankom sloju, ali i držanje papira i valjanje.

Dodatni prijedlozi

Iako se tehnike dubokog tiska rijetko primjenjuju u predškolskim ustanovama, ovo je djeci primjerena, pojednostavljena tehnika koju je moguće primjenjivati u gotovo svakoj skupini. Pozitivno je to što se koristi neoblikovani materijal (stiropor dobiven s različitih podložaka namirnica iz trgovine) i ostali pribor koji djeca inače poznaju (tempera, kistovi, štapići), ali na nov način. Gotovu matricu moguće je koristiti puno puta, a može ju se po potrebi i doradivati.

Ptice, visoki tisak
Skupina Cvrčci, djeca u 6. godini života
Dječji vrtić i jaslice Duga, Umag

Radovi na 26. stranici

Voće, pečatni tisak
Zelena skupina, djeca u 3. i 4. godini života
Dječji vrtić Pčelica, Osijek

Cvijet, monotipija
Skupina Medo, djeca u 6. i 7. godini života
Dječji vrtić Trešnjevka, Zagreb

